

Pavel Černý, *Angličtí a francouzští králové a královny pohledem českých narativních pramenů*, České Budějovice 2023 (bakalářská práce Historického ústavu Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích), 78 s.

Posudek vedoucí bakalářské práce

Předložená práce se zaměřuje na významnou problematiku utváření představ o ideálním vládci a srovnávání tohoto ideálu s činy konkrétních panovníků. Toto téma dále propojuje s výzkumem kontaktů mezi různými evropskými zeměmi a utvářením obrazu druhého v dobové naučné literatuře. Ačkoliv se oba zmíněné tematické okruhy těší již více než deset let značné oblibě a v jejich rámci vzniklo několik skutečně pozoruhodných prací, právě vztahy mezi českými zeměmi a Francouzským stejně jako Anglickým královstvím v raném novověku byly zkoumány velmi málo. Z historiografického hlediska tudíž práce Pavla Černého velmi vhodně zaplňuje tuto mezeru a přináší mnoho pozoruhodných poznatků o obrazu anglických a francouzských panovníků v českém prostředí.

Aby se mohl zodpovědně vyjádřit k otázce, jak byli členové vládnoucích dynastií posuzováni, musel autor nejprve vystihnout, jaký byl raně novověký ideál vladaře. Ve snaze poukázat na skutečnost, že se názory na tuto problematiku mohly opravdu výrazně lišit, zvolil dvě dobové úvahy slavných autorů, které tvořily působivé protipóly. Autorem první z nich byl Erasmus Rotterdamský, jenž ve svém díle *Výchova křesťanského vladaře* důsledně prosazoval křesťanské ideály. Ve druhém případě šlo o *Vladaře* Niccoló Machiavelliho, který v zájmu toho, aby se panovník udržel u moci, doporučoval i některé nemorálnější, zato účinné postupy. Autorovi by se samozřejmě dalo vytknout, že ponechal stranou další raně novověká díla určená k poučení vladařů, především tak zvaná Fürstenspiegel, jejichž studium původně zamýšlel. Předpokládám, že je vypustil s ohledem na skutečnost, že by jejich výzkum vyžadoval nezanedbatelný prostor a měnil by těžiště celé práce.

V klíčové části své bakalářské práce usiloval Pavel Černý o zodpovězení otázek, jak učenci z Českého království interpretovali anglické a francouzské dějiny a v jakém světle představovali jednotlivé panovníky. Analyzoval přitom tři významná naučná díla z 16. století. Na prvním místě šlo o *Kosmografii* Sebastiana Münstera převedenou do češtiny Zikmundem z Púchova, dále pak spisy Marka Bydžovského z Florentina a Daniela Adama z Veleslavína. Autor zkoumal, jakým způsobem tyto vzdělané osobnosti posuzovaly vladařské kroky i osobní život anglických a francouzských panovníků, kteří usedli na trůn po polovině 15. století. Při samotné analýze pramenů a jejich interpretaci si kladl značný počet podstatných otázek, a proto

dospěl k mnoha dílčím zjištěním o jednotlivých králích, stejně jako o celkové tendenci zkoumaných naučných děl. Ta se například vyznačovala obrátným umenšováním zásluh francouzských monarchů, jež autor uspokojivě vysvětlil dlouhodobým soupeřením mezi Francií a habsburskou monarchií.

Důležitou část práce tvoří také kapitoly věnované královnám a manželkám panovníků. Z metodologického hlediska se úzce dotýkají problematiky genderu a postavení žen ve společnosti, kterou nebývá vždy lehké odborně zpracovat. Pavel Černý se však s ní vyrovnal se ctí, když věcně posuzoval, které vlastnosti i klíčové životní okamžiky vyzdvihovaly zkoumané práce u žen, jež usedly na trůn, nebo jeho osudy výrazně ovlivňovaly. Pochvalu si zasluhuje též stylistická úroveň práce, která je napsána čtivým a srozumitelným jazykem. Též respektuje citační a pravopisná pravidla, proti nimž se prohřešuje jen zanedbatelným počtem nepřesností.

Určitou slabinu naopak představuje užitá literatura. Zatímco v případě *Kosmografie české* prostudoval všechny důležitější práce, které se jí zabývají, dílům analyzujícím působení Marka Bydžovského z Florentina a Daniela Adama z Veleslavína věnoval menší pozornost. Také se mu podařilo zajistit jen užší výběr prací o anglických a francouzských dějinách. To však souviselo se skutečností, že se v posledních desetiletích nalézaly dějiny Anglie a Francie stranou zájmu českých historiků, a proto o nich nejen nevznikaly kvalitní práce, nýbrž nebyl ani zakupován dostatečný počet děl zahraničních historiků. Pozornost, kterou právem vzbudil mimořádný příspěvek Martina Hilského, bohužel nedokázala tento trend jednoznačně zvrátit. Práce Pavla Černého si tudíž cením též s ohledem na to, že se obrací zrovna k neprávem opomíjeným dějinám Anglie a zvláště Francie.

Celkově ji považuji za cenný příspěvek ke zkoumání toho, jaký obraz vzdálenějších, ale zároveň uznávaných a mocných království předávali raně novověcí učenci svým čtenářům. Na některých místech bych pouze uvítala ještě hlubší ponor do dané problematiky. Předloženou bakalářskou práci tudíž jednoznačně doporučuji k obhajobě a hodnotím stupněm **velmi dobře**.

České Budějovice, 2. června 2023

Mgr. Kateřina Pražáková, Ph.D.